

Podrobnejši opis operacije: Odprta vrata kmetij

Ozadje operacije sodelovanja

V partnerstvo projekta smo se povezali LASi iz območij z dolgoletnimi izkušnjami na področju večanja lokalne prehranske samooskrbe in dodajanja vrednosti kmetijskim proizvodom. V želji večanja dodane vrednosti posameznim kmetijskim proizvodom smo formirali dve ključni skupini izdelkov: seneno mleko in izdelki iz senenega mleka ter jagodičevje, sadjarstvo in sadni izdelki. Skupini imata razvojni potencial, kot tudi povezovalni potencial na območju sodelujočih LAS.

Mleko je eden izmed ključnih kmetijskih proizvodov. V preteklosti je bilo to seneno mleko, ki pa se glede na raziskave in trende v tujini vrača kot izdelek z visoko dodano vrednostjo. V sosednji Avstriji se je prireja tega mleka od leta 2009 do 2017 povečala za 120 %, medtem ko se je vrednost dvignila za 160 %, kar potrjuje, da so to izdelki z visoko dodano vrednostjo. Raziskave izvedene na Univerzi na Dunaju so pokazale, da seneno mleko bolj zdravo (do 2x več omega 3 maščobnih kislin, več CLA...). Preko vzorčnih izkustvenih kmetij želimo na območju partnerskih LAS spodbuditi pridelavo, predelavo in porabo senenega mleka. Seneno mleko kot Heumilch je mogoče od marca 2016 zaščititi na nivoju EU kot zajamčena tradicionalna posebnost. V Sloveniji od sredine 2016 obstaja zasebni standard in s tem certificiranje za seneno mleko in meso lastnika IKC Maribor.

Velik razvojni in tržni potencial, ki izvira iz naravnih danosti, tradicije, kakovostnega znanja in okolju prijaznih načinov pridelave, je na območju povečal tudi možnosti in zanimanje za jagodičevje in sadjarstvo. Poleg velikega potenciala za nadaljnji razvoj imata jagodičevje in sadjarstvo pomembno vlogo tudi pri zdravi prehrani. Pridelavi sadja je bilo v zadnjih petih letih (skupaj z jagodami) v povprečju namenjeno okoli 10 tisoč hektarov oziroma nekoliko manj kot 2 % kmetijske zemlje v rabi, k skupni vrednosti kmetijske proizvodnje je sadje prispevalo med 4,5 in 7,5 % vrednosti.

Predlagani projekt celovito zajema dva vidika večanja dodane vrednosti kmetijam: dvig kakovosti in s tem dodane vrednosti obstoječe proizvodnje in uvajanje novih dejavnosti z večjo dodano vrednostjo. Oba vidika se med seboj dopolnjujeta.

V skupini seneno mleko in izdelki iz senenega mleka bomo z vertikalnim povezovanjem uspešnih zgodb posameznih deležnikov v prireji in predelavi senenega mleka povečali osveženost ciljnih potrošnikov o prednostih in prireji senenega mleka in izdelkov iz njega, kmetovalce, mlade in strokovni kader v kmetijstvu pa informirali in usposobili za preusmeritev v seneno prirejo in predelavo. Tako vzpostavljeni pogoji so izhodišče za večanje prireje senenega mleka in trženje z večjo dodano vrednostjo. Na drugi strani pa bi želeli na področju sadja in jagodičevja, katerega proizvodnja v Sloveniji je mnogo pod njegovim potencialom, dodano vrednost na kmetijah doseči s spodbujanjem kmetij k večanju obsega pridelave sadja in jagodičevja ter posledično tudi s predelavo v sadne izdelke.

S povezovanjem LAS območij bomo ustvarili bazen znanja in bazen ponudbe ter s tem možnosti povezovanja znotraj posamezne skupine izdelkov tako na področju spodbujanja pridelave oz. predelave kot tudi trženja.

Z vstopom novih proizvodov na trg, kot je seneno mleko in izdelki iz senenega mleka, ki predstavljajo za slovenski trg noviteto pa je izrednega pomena tudi vzgoja potrošnika in osveščanje skozi različne ciljne skupine o novih proizvodih in novi ponudbi na trgu. To želimo doseči skozi konkretno izkušnjo direktno na kmetijah. Zato želimo kmetije odpreti različnim ciljnim skupinam in jih o novi ponudbi skozi izkušnjo seznaniti direktno na kmetijah.

Ozadje operacije na območju LAS loškega pogorja

LAS loškega pogorja deluje na območju tradicionalnega kmetijstva, kjer je več kot 90 % kmetijskih površin v pogojih z omejenimi dejavniki. Zato smo se že zelo zgodaj zavedali, da zgolj osnovna kmetijska pridelava kmetijam ne bo omogočala dostojnega dohodka. Tako smo kot eni prvih v Sloveniji začeli z načrtnim spodbujanjem kmetij k tržni predelavi v okviru dopolnilnih dejavnosti na kmetijah ter hkrati graditi prepoznavnost lokalnih izdelkov skozi kvaliteto. Leta 2014 je tako imelo na območju več kot 10 % kmetij registrirano dopolnilno dejavnost.

Zavedamo se, da zgolj to, da je izdelek iz kmetije, ni dovolj. Če hočemo izdelek prodati po najvišji možni ceni, je izredno pomembna tudi kvaliteta. Tekom celotnega razvoja, smo ves čas delali tudi na trženju izdelkov, kar pa je pomenilo, da sta ponudba in povpraševanje ves čas naraščala. Tako imajo na območju številne kmetije registrirane dopolnilne dejavnosti iz predelave hrane, kmetije tržijo svoje proizvode preko tržnic, domačih koticov kmetijske zadruga, lastnih trgovnic, nekaj je tudi oskrbe javnih zavodov. Kljub temu pa povpraševanje še vedno narašča, kupec pa resnično želi lokalno in kvalitetno hrano, ki jo je kljub višji ceni pripravljen kupiti. Glede na pogoje, ki jih imajo naše kmetije, je naše območje tradicionalno mlečno naravnano z veliko travnatih površin, zato bi želeli, da bi kmetije, po zgledu nekaterih naprednejših evropskih držav (Avstrije, Nemčije, Švice) izkoristile možnosti pridelave senenega mleka in posledično tudi izdelkov iz senenega mleka ter s tem dosegale dodano vrednost svoji proizvodnji. Hkrati pa bi želeli več narediti tudi na spodbujanju kmetij k pridelavi sadja in še zlasti jagodičevja, ki je bilo v preteklosti v naših krajih že zelo razvito, vendar pa je kasneje zaradi usmerjenega spodbujanja živinoreje zamrlo.

Ozadje operacije na območju LAS Srce Slovenije

Ponudba in povpraševanje po lokalno pridelani hrani v Sloveniji se v zadnji letih povečuje, kar je rezultat številnih aktivnosti in projektov. Hkrati pa analiza kaže, da območje Srca Slovenije, kljub neposredni bližini prestolnice in s tem povezanim tržnim potencialom, iz vidika povečevanja ponudbe ostaja v Slovenskem povprečju. V veliki meri razlog za stanje izhaja iz nizke tržne usmerjenosti kmetij in nizke stopnje specializacije kmetijskih gospodarstev v pridelavo mesa, mleka, sadja in zelenjave. V območju je registriranih 2.759 kmetijskih gospodarstev (2010; SURS), od tega jih kar 60 % proizvaja za lastno porabo, v tržno proizvodnjo pa je usmerjenih 40 % kmetij. Glede na tip kmetovanja je 74 % kmetij v območju Srca Slovenije specializiranih za rejo pašne živine, število podatkov o kmetijah specializiranih za področje pridelave poljščin, vrtnarstva, gojenje trajnih nasadov in mešane rastlinske pridelave pa je v večini občin tako majhen, da ga SURS uvršča med zaupne podatke. V območju Srca Slovenije, v šestih občinah, deluje 76 šol, vrtcev in domov upokoencev (vir: SURS, 2015), lokalno pridelano hrano pa jih do mreže za lokalno samooskrbo s hrano kupuje le 17, kar kaže na njihovo osveščenost glede kakovosti lokalno pridelane hrane. Na področju oskrbe hotelov, restavracij in oskrbe podjetij z lokalno pridelano hrano pa, z eno izjemo – Terme Snovik, še ni nobenih rezultatov. Na območju LAS že od leta 2010 deluje mreža za lokalno samooskrbo s hrano, ki jo izvaja zadruga za razvoj podeželja Jarina. V mrežo vključuje lokalne pridelovalce hrane in kupce (javne institucije – šole, vrtci, domovi za starejše). Zadruga Jarina si prizadeva za vzpostavljanje novih partnerstev tako s pridelovalci (za širjenje pestrosti in količine ponudbe lokalne hrane) kot kupci (za večanje količin odkupa lokalne hrane) z namenom širitve mreže za lokalno samooskrbo, prav tako pa za dobavo lokalne hrane fizičnim osebam preko razvoja novih storitev. Ob tem se srečuje s težavami, kot so slabo zasledovanje potreb trga s strani pridelovalcev kmetijskih pridelkov in zato neuskkljenost med povpraševanjem in ponudbo, težko doseganje konkurenčnih cen pri prodaji lokalnih proizvodov zaradi cenejših veletrgovcev, problem je tudi, da le majhen delež kmetijskih gospodarstev proizvaja tržne viške. Zaradi velikega potenciala kmetij, ki se ukvarjajo z rejo pašne živine in pridelavo jagodičevja in sadja želimo prenesti primere dobrih praks pridelava senenega mleka na naše območje in s tem spodbuditi večjo kakovost mleka in njegovo dodano vrednost. Hkrati pa želimo spodbuditi kmetije k pridelavi jagodičevja in sadja.

Ozadje operacije na območju LAS Gorenjska košarica

Ponudba in povpraševanje po lokalno pridelani hrani na območju LAS Gorenjska košarica se v zadnjih letih povečuje, kljub temu, da je po podatkih popisa kmetijskih gospodarstev leta 2010 bilo na območju LAS 2.876 kmetijskih gospodarstev, kar je skoraj 15 % manj kot leta 2000.

Prevladujejo mešane kmetije, ki kombinirajo prihodke iz različnih virov, kmetijstvo je pogosto le dodatna in ne glavna dejavnost. Na približno polovici kmetijskih gospodarstvih je pretežni namen kmetijska pridelava za lastno porabo, na drugi polovici pridelava za prodajo. Razlike med posameznimi občinami so velike. V pretežno goratih občinah Kranjska Gora, Jesenice, Žirovnica, Gorje, Radovljica, Bled, Bohinj in Tržič je več kot 60 % kmetij usmerjenih v pridelavo za lastne potrebe, v občinah Cerklje na Gorenjskem, Jezersko, Kranj, Naklo in Šenčur je večina pridelkov namenjena prodaji, v občini Preddvor je razmerje med prodajo in pridelavo za lastne potrebe enako.

Govedoreja je na območju stabilna panoga, večino prihodkov predstavlja odkup mleka, vendar se zaradi padanja cen pričakuje zmanjšanje te dejavnosti zato je proizvodnja senenega mleka lahko ključna za ohranitev pridelave in predelave mleka predvsem na manjših kmetijah, kjer se število živali zmanjšuje.

Poleg tega se v zadnjih letih krepi sadjarstvo in predelava sadja, tu obstaja precejšnja tržna niša. Jagodičevja je malo in je na tem področju, kot tudi na področju kvalitetne predelave sadja narediti razvoj v kvaliteti in diverzifikaciji ponudbe.

Na kmetijah lahko zasledimo, da se lastniki ali družinski člani poleg osnovne kmetijske dejavnosti ukvarjajo tudi z dopolnilno dejavnostjo na kmetijah. V zadnjih letih število kmetij, ki imajo registrirano eno ali več dopolnilnih dejavnosti, raste, kar je spodbudno, vendar še vedno ugotavljamo, da prenekatere manjše kmetije nimajo dovolj prihodkov za pokrivanje stroškov delovnega mesta. Ravno verigi, ki jih vzpostavljamo s projektom bosta pripomogli k bistvenemu dvigu možnosti za dodaten zaslužek v okviru novo nastalih navedenih verig.

Poleg tega je na območju LAS je **vse več ekoloških in biodinamičnih kmetij**. V register je bilo leta 2015 vpisanih 162 ekoloških kmetij in 1 biodinamična kmetija, ki je vključena v Demeter kontrolo. Te so večinoma samooskrbne z malo tržnimi presežki. Tudi te so lahko pomemben vir razvoja novih produktov na področju verige, ki jo vzpostavljamo s projektom (seneno mleko in sadje ter jagodičevje).

Menimo, da sta seneno mleko in predelava sadja lahko ključna za dvig dodane vrednosti predvsem na manjših kmetijah, tako v nižinah kot v območjih z omejenimi dejavniki, kar bo vzpodbudilo še nadaljnji razvoj dopolnilnih dejavnosti in nove možnosti zaslužka na kmetijah.

S projektom bo območje LAS pridobilo nova znanja, veščine (Za območje je značilno tudi pomanjkanje zahtevnih znanj za razvoj dodatnih inovativnih dejavnosti na kmetijah, vključno z znanji s področja podjetništva in trženja, povezovanja med proizvajalci in v verigah (npr. z manjšimi trgovinami) ter sodelovanja z raziskovalno sfero ter uvajanja inovativnih tehnologij), prišlo bo do povezav v verige vrednosti, ki so ključnega pomena za razvoj tržnih niš. Hkrati je projekt skladen s strategijo LAS, kjer je pod prioriteto nova delovna mesta eden ključnih ukrepov povezovanje v verige vrednosti. Tako bomo tudi s projektom dopolnili in nadgradili prizadevanja LAS za povezovanje v verige, razvoj dodane vrednosti in novih delovnih mest ter ponudnike prvič uspešno povezali v verigo vrednosti, ki povezuje več območij v Sloveniji.

Ozadje operacije na območju LAS s CILjem

Na območju občin Logatec, Idrija in Cerkno je dobrih 45% kmetijskih zemljišč, od tega je 35% zemljišč v uporabi. Skupaj je **1500 kmetijskih gospodarstev**, ki povprečno razpolagajo s 7,2 ha kmetijskih zemljišč in v celotni strukturi prihodkov ne predstavljajo velikega deleža, a so izrednega pomena za ohranjanje podeželja. Naravni pogoji za intenzivno kmetijstvo so v večjem delu območja neugodni. Glavna ovira zanj sta razčlenjen strm teren z visoko povprečno nadmorsko višino in neugodna kamninska sestava. Območje ima zaradi naravnih danosti **omejene pogoje za kmetovanje**. Struktura kmetijske zemlje v uporabi narekuje pretežno živinorejsko proizvodnjo. Prednjačijo rejci goveda, ki redijo krave za proizvodnjo mleka, ki ga oddajajo v okoliške mlekarne, le manjše število kmetov mleko predeluje v izdelke, ki jih prodajajo na lokalnih tržnicah ali v manjših trgovinah.

Marca 2015 je bil **registriranih 109 dopolnilnih dejavnosti na kmetiji** za to območje, **največ na področju gozdarstva, storitev s kmetijsko in z gozdarsko mehanizacijo, turističnih in izletniških kmetij ter predelave primarnih kmetijskih pridelkov**.

Le 7,4% kmetij svoje produkte proda neposredno potrošnikom, največkrat na lokalnih tržnicah, na večjih prireditvah ali na svojem domu. Ponudniki z območja občin Idrija in Cerkno se predstavljajo pod skupno blagovno znamko »Grape – dobro pridelano doma« za lokalne pridelke, izdelke in storitve, ki je bila zasnovana v okviru projekta Tipi-net. Ob pomoči in spodbudah tako lokalnih skupnosti kot tudi ICRA (vodilni partner LAS s CILjem) se je pred desetletjem na območju Idrijsko-Cerkljanskega vzpostavila Kmečka tržnica na kateri prodajajo predvsem kmetje iz tega območja. Vzpostavitev kmečke tržnice pa je bila posledica spodbujanja pridelave lokalnih pridelkov in podpore, ki so jo bile deležne kmetije pri vzpostavljanju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in trženju teh izdelkov

Povpraševanje po domačih, visoko kakovostni pridelkih in izdelkih še vedno narašča, kupec pa resnično želi dokazano lokalno in kvalitetno hrano, ki jo je kljub višji ceni pripravljen plačati. Zaradi velikega potenciala kmetij, ki pridelujejo in predelujejo mleko želimo izkoristiti možnosti pridelave senenega mleka in izdelkov iz senenega mleka ter s tem dosežati višjo kakovost in večjo dodano vrednost.

Cilji operacije sodelovanja

Dolgoročni cilj operacije:

Povečanje lokalne prehranske samooskrbe, to je povečanje lokalne pridelave, predelave in potrošnje lokalno pridelane hrane v lokalnem okolju.

Kratkoročni oziroma operativni cilji operacije:

- razvoj storitev za povečanje in izboljšanje lokalne prehranske oskrbe,
- spodbujanje k zdravemu načinu prehranjevanja z lokalno pridelano hrano.

Prispevek k doseganju ciljev SLR sodelujočih LASov:

Cilj iz SLR LAS loškega pogorja	Prispevek operacije s kazalniki posameznega cilja
<p>Cilj A1: Ustvariti trajna delovna mesta z aktiviranjem lokalnih potencialov</p>	<p>Skrozi operacijo bodo bolje izkoriščene zmogljivosti kmetij in delovna sila na kmetijah. Učenje oziroma izobraževanje na kmetiji kot dopolnilo osnovni kmetijski dejavnosti predstavlja eno izmed priložnosti za razvoj kmetije ter dodatnega zaslužka. Vse bolj pomembni nosilci znanja postajajo nosilci dejavnosti, ki na primerih svojih uspešnih kmetij posredujejo znanja drugim kmetom, kar ima pozitivne učinke na razvoj kmetijstva kot gospodarske panoge in vrednotenje poklica kmeta. Preko posredovanja znanja in mentorskega programa bomo posredno spodbujali k ustvarjanju novih trajnih delovnih mest.</p> <p>Kazalnik: Število usposobljenih specializiranih svetovalcev: 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dva nosilca dejavnosti na kmetiji, ki sta strokovno usposobljena na strokovnem področju, se bosta tekom izvajanja operacije usposobila tudi na področju vzgoje in izobraževanja oziroma mentorstva za različne ciljne skupine. - V obdobju izvajanja operacije bo izvedenih 13 mentorstev.
<p>Cilj A2: Na podlagi inovativnih pristopov razviti privlačne tržno zanimive proizvode in storitve, ponudbo povezati ter okrepiti trženje</p>	<p>Operacija uvaja za lokalno okolje nov pristop prenosa znanja in izkušenj v širše lokalno okolje. Vzpostavljene bodo vzorčne izkustvene kmetije in programi izkustvenega učenja in mentorstva; kmetije kot novi ponudniki usposabljanj v okolju ter vrtci, šole, kmetovalci kot uporabniki teh storitev. Poudarek pri razvoju programov izkustvenega učenja ne bo le na otrocih in šolajoči se mladini, ampak tudi na kmetovalcih in strokovnem kmetijskem kadru. Inovativen je tudi pristop k mreženju med vzorčnimi izkustvenimi kmetijami, saj se med seboj dopolnjujejo, dopolnjujejo se iz območij partnerskih LAS in ponujajo celovito informacijo uporabnikom tako iz vidika tematike, območij in prakse.</p> <p>Kazalnik: Število novih ali nadgrajenih tržno zanimivih produktov (produktov ali storitev): 14</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vzpostavljeni bosta 2 vzorčno izkustveni kmetiji, 10 programov izkustvenega učenja za različne ciljne skupine ter 2 programa mentorstva za kmetovalce (trenutne in potencialne). - Vzpostavljeni bosta 2 sinergijski verigi: <ol style="list-style-type: none"> 1) seneno mleko: od pridelave senenega mleka do mlečnih izdelkov iz senenega mleka (kmetije (eko in konvencionalne) iz različnih območij (gorsko, nižinsko, različni LAS-i) bodo celovito prikazale in poučevale procese od sušenja krme, pridelav senenega mleka ter predelavo jogurtov in izdelavo sirov), 2) jagodičevje in sadjarstvo: od sadovnjaka do sadnih izdelkov (kmetije iz različnih območij bodo celovito prikazale in poučevale procese od vzgoje nasadov, pridelave jabolk in jagodičevja do predelave)
<p>Cilj B2: Povečati dostopnost do storitev za lokalno prebivalstvo na podeželju</p>	<p>Svetovanje in usposabljanje na kmetiji kot dopolnilna dejavnost osnovni kmetijski dejavnosti predstavlja eno izmed priložnosti za razvoj kmetije, obenem pa vse bolj pomembni nosilci znanja postajajo nosilci dejavnosti, ki na primerih svojih uspešnih kmetij posredujejo znanja v lokalno okolje.</p>

	<p>Vzorčne izkustvene kmetije bodo postale nekakšen pedagoški prostor, ki bo iz izobraževalnih okolij (inštitucij) prenesen v avtentično okolje ter tako dostopnejši za lokalno prebivalstvo na podeželju, ki bodo imeli velik interes za razvite programe izkustvenega učenja in mentorstva, saj imajo pogoje in interes, da bodo pridobljena znanja prenašali v prakso. Med bistvenimi pogoji za obstoj in razvoj kmetij je prenos znanja in izkušenj med različnimi akterji ter stalno, vseživljenjsko izobraževanje.</p> <p>Kazalnik: Število vključenih v nove programe usposabljanja in izobraževanja: 220</p> <p>V obdobju trajanja operacije bo vsaj 220 lokalnih prebivalcev šlo skozi programe izkustvenega učenja in mentorstva.</p>
<p><u>Cilj D1:</u> Povečati pestrost in izboljšati kakovost storitev za ranljive skupine</p>	<p>Učinkovita metoda učenja, še zlasti za osebe s posebnimi potrebami, je učenje v naravi, v avtentičnem okolju učne snovi, z uporabo čim več čutil. V okviru operacije bo vzpostavljen program izkustvenega učenja za ranljive skupine (za osebe z motnjami v duševnem razvoju in starostnike), ki bo spodbujal izkustveno učenje, pozitiven odnos do okolja in narave, celostni razvoj oseb ter vključevanje v širšo družbo.</p> <p>Kazalnik: Število predstavnikov ranljivih skupin vključenih v programe: 30</p> <p>V času trajanja projekta bo v program vključenih vsaj 30 predstavnikov ranljivih skupin.</p>
<p>Cilj iz SLR LAS Srce Slovenije</p>	<p>Prispevek operacije s kazalniki posameznega cilja</p>
<p><u>Cilj:</u> Število partnerstev za spodbujanje podjetniške inovativnosti in kreativnosti</p>	<p>V okviru operacije bo na območju LAS vzpostavljeno partnerstvo, ki bo povezovalo kmetije za izkustveno učenje, ki bodo s svojim inovativnim pristopom spodbujale nove kmetije, da se vključijo v partnerstvo in skupno ponudbo območja.</p> <p>Kazalnik: Število partnerstev za spodbujanje podjetniške inovativnosti in kreativnosti: 1</p>
<p><u>Cilj:</u> Povečanje lokalne samooskrbe s hrano</p>	<p>V okviru operacije bodo vzpostavljene vzorčne izkustvene kmetije s programi izkustvenega učenja namenjen različnim ciljnim skupinam. Hkrati bodo vzpostavljena tudi mentorstva na kmetijah z namenom spodbujanja in omogočanja novim potencialnim pridelovalcem ali predelovalcem pridobiti znanje in izkušnje že obstoječih pridelovalcev in predelovalcev.</p> <p>Prav tako bosta vzpostavljeni 2 vertikalni verigi, ki bosta povezovali izdelane programe ponudnikov od pridelave do predelave. Prva veriga bo povezovala programe ponudnikov za pridelavo senenega mleka in programe ponudnikov mlečnih izdelkov. Druga veriga pa programe ponudnikov pridelave sadja in jagodičevja ter ponudnike programov predelave sadja.</p> <p>Vsi trije načini predstavljajo nove storitve za povečanje lokalne samooskrbe s hrano.</p> <p>Kazalnik: Število storitev/načinov za povečanje lokalne samooskrbe: 3</p>
<p><u>Cilj:</u> Izboljšanje okoljske ozaveščenosti in stanja okolja</p>	<p>Seneno mleko je produkt, ki se vrača k naravi. Kmetije se bodo preko pripravljenih programov lahko usmerile na pridobivanje senenega mleka in izdelkov iz takega mleka. S tem bodo neposredno prispevali k ohranjanju narave in naravnih virov. Izvedba programa izkustvenega učenja na kmetiji bo v lokalnem okolju spodbujala okoljsko ozaveščenost med udeleženci izvedenih programov izkustvenega učenja na kmetiji ter preko objav v medijih.</p> <p>Kazalnik: Število storitev za večjo okoljsko ozaveščenost: 1</p>
<p>Cilj: Izboljšanje socialnega kapitala</p>	<p>V okviru operacije se bodo z medsebojnim sodelovanjem pri pripravi programov izkustvenega učenja in razvojem vertikalnih verig, oblikovala partnerstva med ponudniki s čimer se bodo povečale njihove kompetence in socialni kapital območja. Hkrati bodo vključeni v izvajanje operacije</p>

	<p>pridobili dodatna znanja in kompetenci, ki jih bodo prenašali na ostale zainteresirane preko izvajanja programov in mentorstva.</p> <p>Kazalnik: Število vzpostavljenih partnerstev za izboljšanje socialnega kapitala: 1</p>
--	---

Cilj iz SLR LAS Gorenjska košarica	Prispevek operacije s kazalniki posameznega cilja
Cilj: Izkoristiti endogene potenciale za razvoj dinamičnega konkurenčnega podjetništva	<p>S povezovanjem javnega, ekonomskega in zasebnega/društvenega sektorja, ob konkretnem izzivu vzpostavljanja vzorčnih kmetij in kratkih verig seneno mleko in sadje ter jagodičevje bomo prispevali k večji stopnji sodelovanja, hkrati pa k povečanju in razširitvi ponudbe produktov na področju senenega mleka in sadje ter jagodičevje na območju LAS Gorenjska košarica.</p> <p>Kazalnik: število novih delovnih mest (skupna vrednost SLR 0), ciljna vrednost operacije 0</p>
Cilj: Spodbuditi razvoj podjetniške kulture in ustvarjanje novih delovnih mest	<p>V okviru operacije se bodo z medsebojnim sodelovanjem pri pripravi programov izkustvenega učenja in razvojem vertikalnih verig, oblikoval podporni model, v katerega bodo vključeni tudi potencialni podjetniki, tako se bodo povečale njihove kompetence in povečale možnosti za ustvarjanje pogojev za razvoj dejavnosti.</p> <p>Kazalnik: Število uporabnikov novih podpornih storitev (skupna ciljna vrednost SLR=min 25; ciljna vrednost operacije=5)</p>
Cilj ; Razviti programe vključevanja mladih, žensk in ranljivih skupin in izkoristiti endogene potenciale za zmanjševanje revščine in socialne izključenosti	<p>V okviru operacije se bodo z medsebojnim sodelovanjem pri pripravi programov izkustvenega učenja in razvojem vertikalnih verig, oblikovala partnerstva, v katera bodo vključene tudi ranljive ciljne skupine, tako se bodo povečale njihove kompetence in povečale možnosti za ustvarjanje pogojev za razvoj dejavnosti.</p> <p>Kazalnik: Število prebivalcev vključenih v nove pristope in rešitve na področju zmanjševanja revščine in socialne izključenosti (skupna ciljna vrednost SLR=min 40; ciljna vrednost operacije=5)</p>

Cilj iz SLR LAS s CILjem	Prispevek operacije s kazalniki posameznega cilja
Vzpostaviti pogoje za ustvarjanje delovnih mest	<p>Skozi operacijo bodo boljše izkoriščene zmogljivosti kmetij in delovna sila na kmetijah. Učenje oziroma izobraževanje na kmetiji kot dopolnilo osnovni kmetijski dejavnosti predstavlja eno izmed priložnosti za razvoj kmetije ter dodatnega zaslužka. Vse bolj pomembni nosilci znanja postajajo nosilci dejavnosti, ki na primerih svojih uspešnih kmetij posredujejo znanja drugim kmetom, kar ima pozitivne učinke na razvoj kmetijstva kot gospodarske panoge in vrednotenje poklica kmeta. Preko posredovanja znanja in mentorskega programa bomo posredno spodbujali k ustvarjanju novih trajnih delovnih mest</p> <p>Kazalnik: Število aktivnosti, ki pripomorejo k ustvarjanju delovnih mest: 1</p> <p>V operaciji je predvideno usposabljanje za izvajanje storitev. Nosilka dejavnosti na kmetiji, se bo tekom izvajanje operacije usposobila tudi na področju vzgoje in izobraževanja oziroma mentorstva za različne ciljne skupine. Pri pripravi, organizaciji in izvedbi mentorstev bodo sodelovali tudi drugi člani družine (mladi) ter se tako usposabljali za to delo.</p> <p>- V obdobju izvajanja operacije bo izvedenih do 4 mentorstva in do 6 izvedb programov izkustvenega učenja za različne ciljne skupine</p>
Izboljšati kakovost življenja na podeželju	<p>S krepitvijo in razvojem dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, se izboljšujejo tudi ekonomske razmere ne le ta tej kmetiji ampak preko izvedbe mentorskih programov se povečuje tako vključenost različnih ciljnih skupin kot tudi možnosti za nova delovna mesta. Z mentorstvom in z izvedbo različnih programov se bo povečala tudi prepoznavnost lokalne hrane.</p>

	Kazalnik: Število novih pristopov ali aktivnosti za izboljšanje kakovosti življenja na podeželju: 1
Ohraniti, varovati in primerno rabiti naravne vire	Seneno mleko je produkt, ki se vrača k naravi. Kmetije se bodo preko pripravljenih programov lahko usmerile na pridobivanje senenega mleka in izdelkov iz takega mleka. S tem bodo neposredno prispevali k ohranjanju narave in naravnih virov. Kazalnik: Število uvedenih praks ali pristopov za ohranjanje, varovanje ali primerno rabo naravnih virov: 1
Aktivirati potencialne ranljivih skupin	Z izvedbo mentorstev in programov se bo v programe vključilo 4 skupine ranljivih skupin. Mladi bodo tako dobili priložnost, da dobijo vpogled v možnosti, ki jih ponuja kmetijstvo, ženske in upokojeanci (starejši) bodo vključeni kot ciljna skupina, ki je nemalokrat odrinjena na rob in nima možnosti vključevanja v socialno in družbeno življenje. Posebni programi se bodo izvedli tudi za osebe s posebnimi potrebami (predvideno je sodelovanje z VDC-ji), saj tudi za te skupine običajno ni pripravljenih programov in se tako težko vključujejo v različne aktivnosti. Število udeležencev iz različnih ranljivih skupin v izvedenih programih vsaj 150 Kazalnik: Število vključenih posameznikov: 150

Prispevek operacije k doseganju horizontalnih ciljev

Horizontalni cilj	Prispevek operacije
Inovacije	V operaciji se preko sodelovanja vzpostavljajo inovativna partnerstva (sodelovanje med LAS in sodelovanje med kmetijami skozi vertikalne verige), uvajajo se novi pristopi (izkustvene in mentorske kmetije) in nove storitve (novi programi na vzorčno izkustvenih kmetijah), zato je operacija zelo inovativna na ravni vseh vključenih LAS . Svetovanje in usposabljanje na kmetiji še ni množično prepoznano za perspektivno dodatno dejavnost kmetije. Kmetije z razvitimi programi izkustvenega učenja in mentorstva bodo novi ponudniki znanja in prenosa izkušenj, kar bo nov pristop, ki bo omogočal hitrejši prenos znanj v prakso ter obenem nadaljnji razvoj vzorčnih izkustvenih kmetij. Velika inovativnost se kaže tudi z uvedbo mentorstva, kjer bodo nosilci znanj in bogatih praktičnih izkušenj iz vzorčno izkustvenih kmetij preko individualnega svetovanja pomagali drugim kmetijam pri uvedbi novih tehnologij, procesov in poslovnih modelov. Sodelovanje partnerjev projekta skozi prenos znanja in izkušenj, se bo zrcalilo v vzpostavljanju horizontalnih in vertikalnih partnerstev, kar bo spodbujalo skupni nastop na lokalnih trgih ter vzpostavljanje kratkih dobavnih verig. Horizontalne kot tudi vertikalne povezave vzorčnih izkustvenih kmetij bodo ponudile celovit proces posamezne tematike (od pridelave kvalitetne surovine do kvalitetnega izdelka) s praktičnim prikazom bistvenih značilnosti posameznih kmetij.
Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje	Kmetijske prakse prispevajo k plinom tople grede predvsem preko načina gnojenja, obdelave zemlje in živinoreje. Integracija načel trajnostnega razvoja v prakso preko vzpostavljenih programov izkustvenega učenja in svetovanja, nam zagotavlja, da operacija neposredno pozitivno prispeva k blaženju podnebnih sprememb oziroma zmanjševanju emisij toplogrednih plinov (priprava krme za živali, sonaravna pridelava jagodičevja, sadja). Vzpostavljeni programi izkustvenega učenja in mentorstva bodo tradicionalna znanja nadgrajevali s sodobnimi znanji in spoznanji ter tako prenašali znanja in tehnologije (tehnologije energijsko učinkovitega sušenja sena, tehnologije vzpostavitve trajnostnih nasadov jagodičevja, trajnostnih sadovnjakov, tehnologije in postopki predelave

	<p>lokalnih surovin), ki so poleg blaženja podnebnih sprememb učinkovita tudi v spreminjajočih se klimatskih razmerah.</p> <p>S spodbujanjem k uporabi avtohtonih vrst pa bo operacija prispevala k ohranjanju biotske raznovrstnosti oz. biodiverzitete.</p>
Okoljska trajnost	<p>Projektne aktivnosti (izvajanje programov izkustvenega učenja in mentorstva) bodo neposredno spodbujale lokalno pridelavo in predelavo hrane s trajnostnim izkoriščanjem naravnih virov, kar ima pozitiven vpliv na zmanjševanje ogljičnega odtisa, zmanjšanje onesnaženosti zraka, zemlje, vode, pozitiven vpliv na urejenost in obdelanost podeželja, s spodbujanjem avtohtonih vrst pa bo operacija prispevala k ohranjanju biotske raznovrstnosti. Tehnologija pridelave krme brez silaže ohranja tudi tradicionalni izgled kulturne krajine.</p>
Socialna vzdržnost - vključevanje ranljivih skupin	<p>V okviru operacije se bodo razvili programi izkustvenega učenja prilagojeni različnim ciljnim skupinam, tudi ranljivim skupinam.</p> <p>Na območju LAS loškega pogorja deluje Društvo Sožitje, Društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju. Za njihovo vključenost v družbo in socializacijo je nujno, da se stalno izpopolnjujejo in so čim bolj povezani z naravo. Preko vzorčnih izkustvenih kmetij bodo pridobili nova znanja in vedenja ter se usposabljali v naravi.</p> <p>Poseben poudarek je dan ženskam in njihovi podzaposlenosti na podeželju. Ženske bodo vključene v vertikalno verigo izobraževalnega procesa pridelave senenega mleka in izdelkov iz senenega mleka. Z vertikalno povezanostjo celotnega procesa bodo pridobile celovit pogled z različnimi praksami, postopki in izdelki. Pridobljeno znanje in informacije jim bodo v pomoč pri morebitni odločitvi za prirejo senenega mleka in dopolnilnih dejavnosti na kmetiji kot dodaten vir dohodka.</p> <p>Izkustveno učenje pa je izredno pomemben način pridobivanja znanja in veščin za otroke, saj sodobno pojmovanje učenja pomeni predvsem interpretacijo izkušenj, ki so jedro učenja.</p> <p>Z namenom ohranjanja kvalitete življenja starostnikov, se bo v okviru operacije razvil program izkustvenega učenja, katerega namen bo aktivacija in ohranjanje vitalnega življenja tudi starejši generaciji ter prenos na mlajše generacije (medgeneracijsko druženje).</p>

Vključevanje ranljivih skupin po LASih

LAS	vključene ranljive skupine iz strategije	kako so vključene
LAS loškega pogorja	Osebe z motnjami v duševnem razvoju	Preko izvajanja izkustvenih programov na kmetiji.
	Starostniki	Preko izvajanja izkustvenih programov na kmetiji.
	Mladi - vrtci in šole	Preko izvajanja izkustvenih programov na kmetiji.
LAS Srce Slovenije	Mladi – vrtci in šole	Preko izvajanja izkustvenih programov na kmetiji
	Ženske	Preko izvajanja izkustvenih programov na kmetiji in preko izvajanja mentorstva
	Mladi, brezposelni, starejši	Preko izvajanja programa mentorstva
LAS Gorenjska košarica	Mladi do 35 leta starosti	Preko izvajanja izkustvenih programov na kmetiji.
	Starejši brezposelni	Preko izvajanja izkustvenih programov na kmetiji.
	Ženske	Preko izvajanja izkustvenih programov na kmetiji.
LAS s Ciljem	Mladi do 29 let	Preko izvajanja izkustvenih programov na kmetiji.
	Starejši nad 65	Preko izvajanja izkustvenih programov na kmetiji.
	Osebe s posebnimi potrebami	Preko izvajanja izkustvenih programov na kmetiji.
	Ženske	Preko izvajanja izkustvenih programov na kmetiji.

Vključenost partnerjev

Pri operaciji sodelujejo 4 partnerji iz Slovenije:

- o LAS loškega pogorja
- o LAS Srce Slovenije
- o LAS Gorenjska košarica
- o LAS s CILjem

Ciljne skupine

Ciljne skupine:

- kmetje (obstoječi in potencialni lokalni pridelovalci in predelovalci)
- strokovni kmetijski kader
- študenti in dijaki
- otroci osnovnih šol in vrtcev
- organizatorji šolske in vrtčevske prehrane
- ranljive skupine
- turisti, hotelski gostje

Aktivnosti operacije

Aktivnosti so enakomerno razporejene med partnerje. Vsi partnerji v operaciji se vključujejo v izvedbo vseh zastavljenih aktivnosti. V skladu z zaznanimi potrebami in cilji na območju, se nekatere aktivnosti izvajajo tudi pilotno. Vsak partner v operacijo vključuje vsaj eno vzorčno izkustveno kmetijo.

V okviru operacije se bodo za različne skupine razvili programi izkustvenega učenja in mentorstva na področju pridelave senenega mleka in predelave senenega mleka ter pridelave sadja in jagodičevja ter predelave sadja. Programi, ki jih bo razvil posamezni LAS, se bodo tudi vertikalno povezali s programi partnerskih LAS, tako da bo zagotovljena celotna ponudba izkustvenega učenja in mentorstva v vertikalni verigi od pridelave sena do mlečnih izdelkov iz senenega mleka ter vertikalni verigi od sadovnjaka do sadnih izdelkov. Ti programi bodo pilotno izvedeni, izvedena bo promocija programov in vzorčnih izkustvenih kmetij ter spodbujanje kmetij v povezovanje v kratke oskrbovalne verige.

V operaciji so zajete naslednje aktivnosti:

1. Oblikovanje programov izkustvenega učenja in mentorstva za različne ciljne skupine
2. Izmenjava izkušenj, znanj in dobrih praks ter vzpostavitev povezav na območju sodelujočih LAS
3. Pilotna izvedba razvitih programov in evalvacija
4. Spodbujanje partnerskega sodelovanja med vsemi deležniki v verigi naročanja lokalne hrane
5. Promocija novih trajnostnih praks in dosežkov projekta
6. Koordinacija in vodenje projekta sodelovanja

Aktivnosti, ki jih bo izvajal posamezni LAS:

Aktivnosti LAS loškega pogorja
<u>FAZA 1</u>
1. Oblikovanje programov izkustvenega učenja in mentorstva za različne ciljne skupine
PRIDELAVA SENENEGA MLEKA
<p>1.1. Razvoj programa prenos znanja in izkušenj tehnologij sušenja sena za pridelavo senenega mleka za dijake kmetijskih smeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava teoretičnih osnov principov sušenja sena na nivoju primernem za srednješolsko izobraževanje - priprava praktičnih navodil za sušenje sena na nivoju primernem za srednješolsko izobraževanje - priprava programa ogleda dobre prakse sušenja sena na kmetiji na nivoju primernem za srednješolsko izobraževanje - izdelava letaka s predstavitvijo programa

Obseg strani programa: 12-16 strani
Trajanje izvedbe programa: 4 ure

1.2. Razvoj programa prenos znanja in izkušenj tehnologij sušenja sena za pridelavo senenega mleka za študente kmetijskih smeri:

- priprava teoretičnih osnov principov sušenja sena na nivoju primernem za višje in visokošolske programe
- priprava praktičnih navodil za sušenje sena na nivoju primernem za višje in visokošolske programe
- priprava programa ogleda dobre prakse sušenja sena na kmetiji na nivoju primernem za višje in visokošolske programe
- izdelava letaka s predstavitvijo programa

Obseg strani programa: 12-16 strani
Trajanje izvedbe programa: 4 ure

1.3. Razvoj programa prenos znanja in izkušenj tehnologij sušenja sena za pridelavo senenega mleka za kmetovalce (trenutne in potencialne)

- priprava teoretičnih osnov principov sušenja sena na nivoju primernem za kmetovalce
- priprava praktičnih navodil za sušenje sena na nivoju primernem za kmetovalce
- priprava programa ogleda dobre prakse sušenja sena na kmetiji na nivoju primernem kmetovalce
- izdelava letaka s predstavitvijo programa

Obseg strani programa: 12-16 strani
Trajanje izvedbe programa: 4 ure

1.4. Razvoj programa prenos znanja in izkušenj tehnologij sušenja sena za pridelavo senenega mleka za strokovni kader v kmetijstvu:

- priprava teoretičnih osnov principov sušenja sena na nivoju primernem za strokovni kader v kmetijstvu
- priprava praktičnih navodil za sušenje sena na nivoju primernem za strokovni kader v kmetijstvu
- priprava programa ogleda dobre prakse sušenja sena na kmetiji na nivoju primernem strokovni kader v kmetijstvu
- izdelava letaka s predstavitvijo programa

Obseg strani programa: 12-16 strani
Trajanje izvedbe programa: 4 ure

1.5. Razvoj mentorskega programa individualnih svetovanj vzpostavitve tehnologij sušenja sena za pridelavo senenega mleka prilagojeno posamezniku:

- priprava kataloga informacij za individualno svetovanje
- priprava predlog za svetovanje in preračunov optimalnega sistema sušenja
- priprava mentorskega programa
- izdelava letaka s predstavitvijo programa

Obseg strani programa: 12-16 strani

PRIDELAVA JAGODIČEVJA IN SADJA

1.6. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort za dijake kmetijskih šol:

- priprava teoretičnih osnov vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort na nivoju primernem za srednješolsko izobraževanje
- priprava praktičnih navodil vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort na nivoju primernem za srednješolsko izobraževanje
- priprava programa predstavitve in ogleda sadovnjaka na nivoju primernem za srednješolsko izobraževanje
- izdelava letaka s predstavitvijo programa

Obseg strani programa: 12-16 strani
Trajanje izvedbe programa: 4 ure

1.7. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve nasada jagodičevja za dijake kmetijskih šol:

- priprava teoretičnih osnov vzpostavitve nasada jagodičevja na nivoju primernem za srednješolsko izobraževanje
- priprava praktičnih navodil vzpostavitve nasada jagodičevja na nivoju primernem za srednješolsko izobraževanje

- priprava programa predstavitve in ogleda nasada jagod na nivoju primernem za srednješolsko izobraževanje
 - izdelava letaka s predstavitvijo programa
- Obseg strani programa: 12-16 strani
Trajanje izvedbe programa: 4 ure

1.8. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort za otroke osnovnih šol in vrtcev:

- priprava teoretičnih osnov vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort na nivoju primernem za otroke osnovnih šol in vrtcev
 - priprava praktičnih navodil vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort na nivoju primernem za otroke osnovnih šol in vrtcev
 - priprava programa predstavitve in ogleda sadovnjaka na nivoju primernem za otroke osnovnih šol in vrtcev
 - izdelava letaka s predstavitvijo programa
- Obseg strani programa: 12-16 strani
Trajanje izvedbe programa: 4 ure

1.9. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve nasada jagodičevja za osnovne šole in vrtce:

- priprava teoretičnih osnov vzpostavitve nasada jagodičevja na nivoju primernem za osnovne šole in vrtce
 - priprava praktičnih navodil vzpostavitve nasada jagodičevja na nivoju primernem za osnovne šole in vrtce
 - priprava programa predstavitve in ogleda nasada jagod na nivoju primernem za osnovne šole in vrtce
 - izdelava letaka s predstavitvijo programa
- Obseg strani programa: 12-16 strani
Trajanje izvedbe programa: 4 ure.

1.10. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort za ranljive skupine (osebe z motnjami v duševnem razvoju, starostnike):

- priprava teoretičnih osnov vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort na nivoju primernem za ranljive skupine
 - priprava praktičnih navodil vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort na nivoju primernem za ranljive skupine
 - priprava programa predstavitve in ogleda sadovnjaka na nivoju primernem za otroke ranljive skupine
 - izdelava letaka s predstavitvijo programa
- Obseg strani programa: 12-16 strani
Trajanje izvedbe programa: 4 ure

1.11. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve nasada jagodičevja za ranljive skupine (osebe z motnjami v duševnem razvoju, starostnike):

- priprava teoretičnih osnov vzpostavitve nasada jagodičevja na nivoju primernem za ranljive skupine
 - priprava praktičnih navodil vzpostavitve nasada jagodičevja na nivoju primernem za ranljive skupine
 - priprava programa predstavitve in ogleda nasada jagod na nivoju primernem za ranljive skupine
 - izdelava letaka s predstavitvijo programa
- Obseg strani programa: 12-16 strani
Trajanje izvedbe programa: 4 ure

1.12. Razvoj mentorskega programa individualnih svetovanj vzpostavitve sadovnjakov in nasadov jagodičevja prilagojeno posamezniku:

- priprava kataloga informacij za individualno svetovanje
 - priprava predlog za svetovanje in preračunov različnih vzpostavitvev sadovnjakov in nasadov jagodičevja
 - priprava mentorskega programa
 - izdelava letaka s predstavitvijo programa
- Obseg strani programa: 12-16 strani

2. Izmenjava izkušenj, znanja in dobrih praks ter vzpostavitve povezav na območju sodelujočih LAS

2.1. Izvedba usposabljanja za delo z različnimi ciljnim skupinami

- izvedba skupnega predavanja - 4 ure

- pomoč pri razvoju programov izkustvenega učenja in mentorstva - obisk izbranih izvajalcev na terenu in podajanje usmeritev glede izboljšave razvitih programov

2.2. Prenos znanja in izkušenj med nosilci vzpostavljenih programov izkustvenega učenja in mentorstva

- predstavitev oblikovanih programov med nosilci programov partnerskih LAS z namenom izboljšav in vzpostavljanja sinergij med vzpostavljenimi programi
- nadgradnja oblikovanih programov na podlagi prenosa znanj in izkušenj nosilcev programov partnerskih LAS

2.3. Vzpostavljanje povezav in sinergij med vzpostavljenimi programi izkustvenega učenja in mentorstva - celostni pristop povezave v vertikalne verige

- Zasnova vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov iz senenega mleka

Razvoj celostnega programa od sena do mlečnih izdelkov temelječ na posameznih oblikovanih programih vzorčnih izkustvenih kmetij.

Obseg strani programa: 16-20 strani

- Zasnova vertikalne verige od nasadov in sadovnjakov do sadnih izdelkov

Razvoj celostnega programa od nasadov in sadovnjakov do sadnih izdelkov temelječ na posameznih oblikovanih programih vzorčnih izkustvenih kmetij.

Obseg strani programa: 16-20 strani

3. Promocija novih trajnostnih praks in dosežkov projekta

SKUPNE PROMOCIJSKE AKTIVNOSTI PARTNERSKIH LAS

3.1. Izdelava dveh skupnih brošur partnerskih LAS s predstavitvijo

- vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov iz senenega mleka
- vertikalne verige od nasadov in sadovnjakov do sadnih izdelkov
(12 strani, A5 format, naklada: 2 x 1.500 kom)

PROMOCIJA NA NIVOJU LAS LOŠKEGA POGORJA

3.2. Predstavitev operacije in razvitih programov izkustvenega učenja in mentorstva

- na obstoječih spletnih straneh
- v medijih, ki pokrivajo lokalno območje

3.3. Promocija programov izkustvenega učenja različnim ciljnim skupinam

- promocijske predstavitve na terenu

3.4. Promocijski materiali

- keramični lončki s potiskom

4. Koordinacija in vodenje projekta sodelovanja

4.1. Organizacija in vodenje sestankov projektne skupine LAS loškega pogorja (vsaj 4), komunikacija med člani projektne skupine LAS loškega pogorja, spremljanje izvajanja projektnih aktivnosti na nivoju LAS loškega pogorja, sledenje terminskemu in finančnemu planu operacije na nivoju LAS loškega pogorja, vodenje dokumentacije o izvajanju operacije in poročanje na nivoju LAS loškega pogorja, sodelovanje s projektno skupino na nivoju celotnega partnerstva (vsaj 4 srečanja), udeležba na sestankih.

FAZA 2

1. Pilotna izvedba razvitih programov in evalvacija.

PRIDELAVA SENENEGA MLEKA

1.1. Pilotna izvedba razvitih programov prenosa znanja in izkušenj sušenja sena za pridelavo senenega mleka za različne ciljne skupine

- priprava 4 programov izvedbe razvitih programov za posamezne ciljne skupine (dijaki, študenti kmetijskih smeri, kmetovalci (trenutni in potencialni), strokovni kmetijski kader)
- koordinacija in organizacija ciljnih skupin za pilotno izvedbo programov

- 4 izvedbe razvitih programov
1.2. Individualna svetovanja vzpostavitev tehnologij sušenja sena za pridelavo senenega mleka - svetovanje zainteresiranim kmetijam (vsaj 15 individualnih svetovanj za različne kmetije) - priprava tehnoloških rešitev oziroma izboljšav obstoječega stanja zainteresiranim kmetijam (vsaj 8 obiskov zainteresiranih kmetij in priprava tehnoloških rešitev oz. izboljšav obstoječega stanja)
1.3. Evalvacija pilotnih izvedb programov, nadgradnja programov in izvedb - evalvacijsko poročilo s fotomaterialom
PRIDELAVA JAGODIČEVJA IN SADJA
1.4. Pilotna izvedba razvitih programov prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih vrst in nasadov jagodičevja za različne ciljne skupine - priprava 6 programov izvedbe razvitih programov za posamezne ciljne skupine (dijaki, otroci osnovnih šol in vrtcev, ranljive skupine) - koordinacija in organizacija ciljnih skupin za pilotno izvedbo programov - 12 izvedb razvitih programov
1.5. Individualna svetovanja vzpostavitve sadovnjakov in nasadov jagodičevja - svetovanje zainteresiranim kmetijam (vsaj 10 individualnih svetovanj za obstoječe in potencialne pridelovalce) - priprava tehnoloških rešitev oziroma izboljšav obstoječega stanja zainteresiranim obstoječim in potencialnim pridelovalcem (vsaj 5 obiskov zainteresiranih kmetij in priprava tehnoloških rešitev oz. izboljšav obstoječega stanja)
1.6. Evalvacija pilotnih izvedb programov, nadgradnja programov in izvedb: - evalvacijsko poročilo s fotomaterialom
2. Spodbujanje partnerskega sodelovanja med vsemi deležniki v verigi naročanja lokalne hrane
2.1. Spodbujanje vzpostavljanja kratkih dobavnih verig na področju senenega mleka, jagodičevja in sadja - komunikacija s koordinatorji lokalne samooskrbe v LAS območjih - izvedba srečanja s koordinatorji lokalne samooskrbe v LAS
2.2. Tehnična podpora za pridobitev certifikata seneno mleko in izdelki iz senenega mleka
2.3. Vzpostavitev baze potencialnih ponudnikov senene verige in sadne verige - baza ponudnikov senenega mleka in izdelkov iz senenega mleka - baza ponudnikov sadja in jagodičevja ter izdelkov iz sadja
3. Izmenjava izkušenj, znanja in dobrih praks na območju sodelujočih LAS
3.1. Prenos znanja in izkušenj med udeleženci programa iz celotnega območja partnerskih LAS - izvedba celostnega programa vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov - 1x - izvedba celostnega programa vertikalne verige od sadja do sadnih izdelkov - 1x
4. Promocija novih trajnostnih praks in dosežkov projekta
SKUPNE PROMOCIJSKE AKTIVNOSTI PARTNERSKIH LAS
4.1. Izdelava dveh skupnih filmov partnerskih LAS s predstavitvijo: - vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov iz senenega mleka - vertikalne verige od nasadov in sadovnjakov do sadnih izdelkov
4.2. Izvedba okrogle mize z namenom poročanja in osveščanja o temi obravnavani v projektu - izvedba 1 okrogle mize na območju LAS
PROMOCIJA NA NIVOJU LAS LOŠKEGA POGORJA
4.3. Predstavitev operacije in razvitih programov izkustvenega učenja in mentorstva:

- obnavljanje objavljenih vsebin operacije in razvitih programov na obstoječih spletnih straneh
- v medijih, ki pokrivajo lokalno območje

4.4. Promocijski materiali:

- 2 jumbo plakata (sadna veriga, senena veriga)

5. Koordinacija in vodenje projekta sodelovanja

5.1. Organizacija in vodenje sestankov projektne skupine LAS loškega pogorja (vsaj 4), komunikacija med člani projektne skupine LAS loškega pogorja, spremljanje izvajanja projektnih aktivnosti na nivoju LAS loškega pogorja, sledenje terminskemu in finančnemu planu operacije na nivoju LAS loškega pogorja, vodenje dokumentacije o izvajanju operacije in poročanje na nivoju LAS loškega pogorja, sodelovanje s projektno skupino na nivoju celotnega partnerstva (vsaj 4 srečanja), udeležba na sestankih.

Aktivnosti LAS Srce Slovenije

FAZA 1

1. Oblikovanje programov izkustvenega učenja in mentorstva za različne ciljne skupine

PRIDELAVA SENENEGA MLEKA

1.1. Priprava programa izkustvenega učenja sušenja sena za pridelavo senenega mleka za različne ciljne skupine

- prenos primera dobre prakse razvitega programa za prenos znanja in izkušenj tehnologij sušenja sena za pridelavo senenega mleka
- udeležba v mentorskem programu vzpostavitve tehnologij sušenja sena za pridelavo senenega mleka
- priprava programa ogleda dobre prakse sušenja sena na kmetiji
- izdelava letaka s predstavitvijo programa izkustvenega učenja na kmetiji

Obseg strani programa: 6-8 strani

Trajanje izvedbe programa: 2 uri

PRIDELAVA JAGODIČEVJA IN SADJA

1.2. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort za različne ciljne skupine:

- priprava teoretičnih osnov vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort na nivoju prilagojenem različnim ciljnim skupinam
- priprava praktičnih navodil vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort
- priprava programa predstavitve in ogleda sadovnjaka na nivoju primernem za različne ciljne skupine
- izdelava letaka s predstavitvijo programa

Obseg strani programa: 12-16 strani

Trajanje izvedbe programa: 4 ure

1.3. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort za otroke osnovnih šol in vrtcev:

- priprava teoretičnih osnov vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort na nivoju primernem za otroke osnovnih šol in vrtcev
- priprava praktičnih navodil vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih sort na nivoju primernem za otroke osnovnih šol in vrtcev
- priprava programa predstavitve in ogleda sadovnjaka na nivoju primernem za otroke osnovnih šol in vrtcev
- izdelava letaka s predstavitvijo programa

Obseg strani programa: 6-8 strani

Trajanje izvedbe programa: 2 uri

1.4. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve nasada jagodičevja za različne ciljne skupine:

- priprava teoretičnih osnov vzpostavitve nasada jagodičevja na nivoju prilagojenem različnim ciljnim skupinam
- priprava praktičnih navodil vzpostavitve nasada jagodičevja na nivoju primernem za različne ciljne skupine
- priprava programa predstavitve in ogleda nasada jagod na nivoju primernem za različne ciljne skupine
- izdelava letaka s predstavitvijo programa

Obseg strani programa: 12-16 strani

Trajanje izvedbe programa: 4 ure

<p>1.5. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve nasada jagodičevja za osnovne šole in vrtce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava teoretičnih osnov vzpostavitve nasada jagodičevja na nivoju primernem za osnovne šole in vrtce - priprava praktičnih navodil vzpostavitve nasada jagodičevja na nivoju primernem za osnovne šole in vrtce - priprava programa predstavitve in ogleda nasada jagod na nivoju primernem za osnovne šole in vrtce - izdelava letaka s predstavitvijo programa <p>Obseg strani programa: 6-8 strani Trajanje izvedbe programa: 2 uri.</p>
<p>1.6. Razvoj mentorskega programa individualnih svetovanj vzpostavitve nasadov jagodičevja prilagojeno posamezniku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava kataloga informacij za individualno svetovanje - priprava predlog za svetovanje in preračunov različnih vzpostavitvev nasadov jagodičevja - priprava mentorskega programa - izdelava letaka s predstavitvijo programa <p>Obseg strani programa: 12-16 strani</p>
<p>1.7. Razvoj mentorskega programa individualnih svetovanj vzpostavitve sadovnjakov prilagojeno posamezniku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava kataloga informacij za individualno svetovanje - priprava predlog za svetovanje in preračunov različnih vzpostavitvev sadovnjakov - priprava mentorskega programa - izdelava letaka s predstavitvijo programa <p>Obseg strani programa: 12-16 strani</p>
<p>1.8. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj predelave sadja za otroke osnovnih šol in vrtcev:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava teoretičnih osnov predelave sadja na nivoju primernem za otroke osnovnih šol in vrtcev - priprava programa predstavitve in ogleda predelave sadja na nivoju primernem za otroke osnovnih šol in vrtcev - izdelava letaka s predstavitvijo programa <p>Obseg strani programa: 6-8 strani Trajanje izvedbe programa: 2 uri</p>
<p>1.9. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj predelave sadja za različne ciljne skupine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava teoretičnih osnov vzpostavitve predelave sadja na nivoju prilagojenem različnim ciljnim skupinam - priprava praktičnih navodil vzpostavitve predelave sadja - priprava programa predstavitve in ogleda predelave sadja na nivoju primernem za različne ciljne skupine - izdelava letaka s predstavitvijo programa <p>Obseg strani programa: 6-8 strani Trajanje izvedbe programa: 2 uri</p>
<p>2. Izmenjava znanja, izkušenj in dobrih praks ter vzpostavitve povezav na območju sodelujočih LAS</p>
<p>2.1. Izvedba usposabljanja za delo z različnimi ciljnimi skupinami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvedba skupnega predavanja - pomoč pri razvoju programov izkustvenega učenja in mentorstva - obisk izbranih izvajalcev na terenu in podajanje usmeritev glede izboljšave programa
<p>2.2. Prenos znanja in izkušenj med nosilci vzpostavljenih programov izkustvenega učenja in mentorstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - predstavitev oblikovanih programov med nosilci programov partnerskih LAS z namenom izboljšav in vzpostavljanja sinergij med vzpostavljenimi programi - nadgradnja oblikovanih programov na podlagi prenosa znanj in izkušenj posameznih nosilcev partnerskih LAS
<p>2.3. Vzpostavljanje povezav in sinergij med vzpostavljenimi programi izkustvenega učenja in mentorstva - celostni pristop povezave v vertikalne verige</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zasnova vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov iz senenega mleka <p>Razvoj celostnega programa od sena do mlečnih izdelkov temelječ na posameznih oblikovanih programih vzorčnih izkustvenih kmetij.</p> <p>Obseg strani programa: 16-20 strani</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zasnova vertikalne verige od nasadov in sadovnjakov do sadnih izdelkov <p>Razvoj celostnega programa od sadovnjaka oz. nasada jagod do sadnih izdelkov temelječ na posameznih oblikovanih programih vzorčnih učnih kmetij.</p>

Obseg strani programa: 16-20 strani
3. Promocija novih trajnostnih praks in dosežkov projekta
SKUPNE PROMOCIJSKE AKTIVNOSTI PARTNERSKIH LAS
3.1. Izdelava dveh skupnih brošur partnerskih LAS s predstavitvijo: - vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov iz senenega mleka - vertikalne verige od nasadov in sadovnjakov do sadnih izdelkov
PROMOCIJA NA NIVOJU LAS SRCE SLOVENIJE
3.2. Predstavitev operacije in razvitih programov izkustvenega učenja in mentorstva - na obstoječih spletnih straneh - v medijih, ki pokrivajo lokalno območje
3.3. Promocija programov izkustvenega učenja različnim ciljnim skupinam: - promocijske predstavitve na terenu
3.4. Promocijski materiali: - keramični lončki s potiskom
4. Koordinacija in vodenje projekta sodelovanja
4.1. Organizacija in vodenje sestankov projektne skupine LAS Srce Slovenije (vsaj 4), komunikacija med člani projektne skupine LAS Srce Slovenije, koordinacija izbranih izvajalcev in spremljanje izvajanja projektnih aktivnosti na nivoju LAS Srce Slovenije, sledenje terminskemu in finančnemu planu operacije na nivoju LAS Srce Slovenije, vodenje dokumentacije o izvajanju operacije na nivoju LAS Srce Slovenije, sodelovanje s projektno skupino na nivoju celotnega partnerstva, udeležba na sestankih.
FAZA 2
1. Pilotna izvedba razvitih programov in evalvacija
PRIDELAVA SENENEGA MLEKA
1.1. Pilotna izvedba razvitega programa prenosa znanja in izkušenj sušenja sena za pridobitev senenega mleka: - priprava 1 programa izvedbe razvitega programa za različne ciljne skupine (dijaki, študenti, kmetovalci, ženske) - koordinacija in organizacija ciljnih skupin za pilotno izvedbo programov - 1 izvedba razvitega programa
1.2. Evalvacija pilotne izvedbe programa, nadgradnja programa in izvedbe: - evalvacijsko poročilo s fotomaterialom
PRIDELAVA JAGODIČEVJA IN SADJA
1.3. Pilotna izvedba razvitih programov prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve sadovnjakov avtohtonih vrst za različne ciljne skupine: - priprava 3 programov izvedbe razvitih programov za posamezne ciljne skupine (dijaki in študenti, otroci osnovnih šol in vrtcev, ženske in kmetovalci) - koordinacija in organizacija ciljnih skupin za pilotno izvedbo programov - 6 izvedb razvitih programov
1.4. Individualna svetovanja vzpostavitve sadovnjakov - svetovanje zainteresiranim kmetijam (vsaj 10 individualnih svetovanj za obstoječe in potencialne pridelovalce) - priprava tehnoloških rešitev oziroma izboljšav obstoječega stanja zainteresiranim obstoječim in potencialnim pridelovalcem (vsaj 5 obiskov zainteresiranih kmetij in priprava tehnoloških rešitev oz. izboljšav obstoječega stanja)

<p>1.5. Evalvacija pilotnih izvedb programov sadovnjakov avtohtonih sort, nadgradnja programov in izvedb: - evalvacijsko poročilo s fotomaterialom</p>
<p>1.6. Pilotna izvedba razvitih programov prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve nasadov jagodičevja za različne ciljne skupine: - priprava 3 programov izvedbe razvitih programov za posamezne ciljne skupine (dijaki in študenti, otroci osnovnih šol in vrtcev, ženske in kmetovalci) - koordinacija in organizacija ciljnih skupin za pilotno izvedbo programov - 6 izvedb razvitih programov</p>
<p>1.7. Individualna svetovanja vzpostavitve sadovnjakov in nasadov jagodičevja - svetovanje zainteresiranim kmetijam (vsaj 10 individualnih svetovanj za obstoječe in potencialne pridelovalce)</p>
<p>1.8. Evalvacija pilotnih izvedb programov nasadov jagodičevja, nadgradnja programov in izvedb: - evalvacijsko poročilo s fotomaterialom</p>
<p>1.9. Pilotna izvedba razvitih programov prenosa znanja in izkušenj predelave sadja za različne ciljne skupine: - priprava 3 programov izvedbe razvitih programov za posamezne ciljne skupine (dijaki in študenti, otroci osnovnih šol in vrtcev, ženske in kmetovalci) - koordinacija in organizacija ciljnih skupin za pilotno izvedbo programov - 6 izvedb razvitih programov</p>
<p>1.10. Evalvacija pilotnih izvedb programov predelave sadja, nadgradnja programov in izvedb: - evalvacijsko poročilo s fotomaterialom</p>
<p>2. Spodbujanje partnerskega sodelovanja med vsemi deležniki v verigi naročanja lokalne hrane</p>
<p>2.1. Spodbujanje kratkih dobavnih verig na področju senenega mleka, jagodičevja in sadja: - komunikacija s koordinatorji lokalne samooskrbe v LAS območjih - izvedba srečanja s koordinatorji lokalne samooskrbe v LAS</p>
<p>2.2. Vzpostavitev baze potencialnih ponudnikov senene verige in sadne verige - baza ponudnikov senenega mleka in izdelkov iz senenega mleka na območju LAS - baza ponudnikov sadja in izdelkov iz sadja na območju LAS</p>
<p>3. Izmenjava izkušenj, znanja in dobrih praks na območju sodelujočih LAS</p>
<p>3.1. Prenos znanja in izkušenj med udeleženci programa iz celotnega območja sodelujočih LAS - izvedba celotnega programa vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov - 1x - izvedba celotnega programa vertikalne verige od sadja do sadnih izdelkov - 1x</p>
<p>4. Promocija novih trajnostnih praks in dosežkov projekta</p>
<p style="text-align: center;">SKUPNE PROMOCIJSKE AKTIVNOSTI PARTNERSKIH LAS</p>
<p>4.1. Izdelava dveh skupnih filmov partnerskih LAS s predstavitvijo: - vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov iz senenega mleka - vertikalne verige od nasadov in sadovnjakov do sadnih izdelkov</p>
<p>4.2. Izvedba okrogle mize z namenom poročanja in osveščanja o temi obravnavani v projektu - izvedba 1 okrogle mize na območju LAS</p>
<p style="text-align: center;">PROMOCIJA NA NIVOJU LAS SRCE SLOVENIJE</p>
<p>4.3. Predstavitev operacije in razvitih programov izkustvenega učenja in mentorstva: - obnavljanje objavljenih vsebin operacije in razvitih programov na obstoječih spletnih straneh - v medijih, ki pokrivajo lokalno območje</p>
<p>5. Koordinacija in vodenje projekta sodelovanja</p>

5.1. Organizacija in vodenje sestankov projektne skupine LAS Srce Slovenije (vsaj 4), komunikacija med člani projektne skupine LAS Srce Slovenije, koordinacija izbranih izvajalcev in spremljanje izvajanja projektnih aktivnosti na nivoju LAS Srce Slovenije, sledenje terminskemu in finančnemu planu operacije na nivoju LAS Srce Slovenije, vodenje dokumentacije o izvajanju operacije na nivoju LAS Srce Slovenije, sodelovanje s projektno skupino na nivoju celotnega partnerstva, udeležba na sestankih.

Aktivnosti LAS Gorenjska košarica
FAZA 1
1. Oblikovanje programov izkustvenega učenja in mentorstva za različne ciljne skupine
PREDELAVE SENENEGA MLEKA V IZDELKE (JOGURT, SIR,...)
<p>1.1. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj pri predelavi senenega mleka za kmetovalce, strokovni kmetijski kader, za dijake kmetijskih smeri</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava teoretičnih osnov pri predelavi senenega mleka v mlečne izdelke - priprava praktičnih navodil - priprava programa predstavitve in ogleda sirarne za posamezno ciljno skupino - izdelava letaka s predstavitvijo programa <p>Razvoj 3 ločenih programov za 3 ciljne skupine – strokovni kader Obseg strani posameznega programa: (12-16) strani Trajanje izvedbe posameznega programa: 4 ure</p>
<p>1.2. Razvoj programa izkustvenega učenja za ranljive ciljne skupine otroci v vrtcih in osnovni šoli, ženske, osebe s posebnimi potrebami in upokojeanci (starejši)</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava programa, ki bo upošteval specifično določene ciljne skupine - priprava učnih listov in drugih pripomočkov, kjer je to smiselno - izdelava letakov s predstavitvijo programa <p>Razvoj 4 ločenih programov za 4 ciljne skupine Obseg strani posameznega programa: do 12 strani Trajanje izvedbe programa: (4) ure</p>
<p>1.3. Oblikovanje programa povezovanja 3 zunanjih izvajalcev projekta s področja pridelave senenega mleka in izdelkov iz senenega mleka za celovito predstavitev od pridelave senenega mleka do izdelkov iz senenega mleka</p> <p>Sodelovanje s skupino. Obseg strani skupnega programa (16-20) strani</p>
PRIDELAVA JAGODICEVJA IN SADJA
<p>1.1. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj predelave sadja v žganje, ki mora vsebovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava teoretičnih osnov vzpostavitve predelave integrirano pridelanih in avtohtonih jabolč in hrušk v žganje - priprava praktičnih navodil vzpostavitve predelave integrirano pridelanih in avtohtonih jabolč in hrušk v žganje - priprava programa predstavitve in ogleda predelave jabolč in hrušk - izdelava letaka s predstavitvijo programa <p>Razvoj 4 ločenih programov za 4 ciljne skupine: dijaki kmetijskih smeri, otroci osnovnih šol in vrtcev, otroci s posebnimi potrebami, ženske. Obseg strani posameznega programa: 12-16 strani Trajanje izvedbe posameznega programa: 4 ure</p>
<p>1.2. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve predelave sadja v sokove, ki mora vsebovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava teoretičnih osnov vzpostavitve predelave integrirano pridelanih in avtohtonih jabolč in hrušk v sokove - priprava praktičnih navodil vzpostavitve predelave integrirano pridelanih in avtohtonih jabolč in hrušk v sokove - priprava programa predstavitve in ogleda predelave jabolč in hrušk - izdelava letaka s predstavitvijo programa <p>Razvoj 4 ločenih programov za 4 ciljne skupine: dijaki kmetijskih smeri, otroci osnovnih šol in vrtcev, otroci s posebnimi potrebami, ženske. Obseg strani programa: 12-16 strani Trajanje izvedbe programa: 4 ure</p>

<p>1.3. Razvoj programa prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve predelave sadja v suho sadje, ki mora vsebovati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava teoretičnih osnov vzpostavitve predelave integrirano pridelanih in avtohtonih jabolk in hrušk v suho sadje - priprava praktičnih navodil vzpostavitve predelave integrirano pridelanih in avtohtonih jabolk in hrušk v suho sadje - priprava programa predstavitve in ogleda predelave jabolk in hrušk - izdelava letaka s predstavitvijo programa <p>Razvoj 4 ločenih programov za 4 ciljne skupine: dijaki kmetijskih smeri, otroci osnovnih šol in vrtcev, otroci s posebnimi potrebami, ženske. Obseg strani programa: 12-16 strani Trajanje izvedbe programa: 4 ure</p>
<p>2. Izmenjava znanja, izkušenj in dobrih praks ter vzpostavitev povezav na območju sodelujočih LAS</p>
<p>2.1. Izvedba usposabljanja za delo z različnimi ciljnim skupinami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvedba skupnega predavanja - 1 dan, 4 ure - pomoč pri razvoju programov izkustvenega učenja in mentorstva - obisk izbranih izvajalcev na terenu in podajanje usmeritev glede izboljšave programa
<p>2.2. Prenos znanja in izkušenj med nosilci vzpostavljenih programov izkustvenega učenja in mentorstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - predstavitve oblikovanih programov med nosilci programov partnerskih LAS z namenom izboljšav in vzpostavljanja sinergij med vzpostavljenimi programi - nadgradnja oblikovanih programov na podlagi prenosa znanj in izkušenj posameznih nosilcev partnerskih LAS
<p>2.3. Vzpostavljanje povezav in sinergij med vzpostavljenimi programi izkustvenega učenja in mentorstva - celostni pristop povezave v vertikalne verige</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zasnova vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov iz senenega mleka Razvoj celostnega programa od sena do mlečnih izdelkov temelječ na posameznih oblikovanih programih vzorčnih izkustvenih kmetij. Obseg strani programa: 16-20 strani - Zasnova vertikalne verige od nasadov in sadovnjakov do sadnih izdelkov Razvoj celostnega programa od sadovnjaka oz. nasada jagod do sadnih izdelkov temelječ na posameznih oblikovanih programih vzorčnih učnih kmetij. Obseg strani programa: 16-20 strani
<p>3. Promocija novih trajnostnih praks in dosežkov projekta</p>
<p style="text-align: center;">SKUPNE PROMOCIJSKE AKTIVNOSTI PARTNERSKIH LAS</p>
<p>3.1. Izdelava dveh skupnih brošur partnerskih LAS s predstavitvijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov iz senenega mleka - vertikalne verige od nasadov in sadovnjakov do sadnih izdelkov (12 strani, A5 format, naklada: 2 x 1.500 kom)
<p style="text-align: center;">PROMOCIJA NA NIVOJU LAS GORENJSKA KOŠARICA</p>
<p>3.2. Predstavitev operacije in razvitih programov izkustvenega učenja in mentorstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - na obstoječih spletnih straneh - v medijih, ki pokrivajo lokalno območje
<p>3.3. Promocija programov izkustvenega učenja različnim ciljnim skupinam:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocijske predstavitve na terenu

3.4. Promocijski materiali:

- keramični lončki s potiskom

4. Koordinacija in vodenje projekta sodelovanja

4.1. Organizacija in vodenje sestankov projektne skupine LAS Gorenjska košarica (vsaj 4), komunikacija med člani projektne skupine LAS Gorenjska košarica, koordinacija izbranih izvajalcev in spremljanje izvajanja projektnih aktivnosti na nivoju LAS Gorenjska košarica, sledenje terminskemu in finančnemu planu operacije na nivoju LAS Gorenjska košarica, vodenje dokumentacije o izvajanju operacije na nivoju LAS Gorenjska košarica, sodelovanje s projektno skupino na nivoju celotnega partnerstva, udeležba na sestankih.

FAZA 2

1. Pilotna izvedba razvitih programov in evalvacija

PRIDELAVA SENENEGA MLEKA

1.1. Pilotna izvedba razvitih programov prenosa znanja in izkušenj predelave mleka

- pilotna izvedba 3 programov izvedbe razvitih programov za posameznih ciljne skupine
- evalvacija izvedbe in nadgradnja razvitih programov in izvedb (evalvacijsko poročilo s fotomaterialom)

1.2. Izvedba programov izkustvenega učenja za ranljive ciljne skupine otroci v vrtcih in osnovni šoli, ženske, osebe s posebnimi potrebami in upokojeanci (starejši)

- otroci v vrtcih in osnovni šoli,
- ženske,
- osebe s posebnimi potrebami,
- upokojeanci - starejši

Skupaj 4 pilotne izvedbe programov

1.3. Prenos znanja in izkušenj med udeleženci programa iz celotnega območja partnerskih LAS

-sodelovanje pri izvedbi celotnega programa od senenega mleka do mlečnih izdelkov za 4 organizirane skupine (1 skupina za vsak partnerski LAS)

PRIDELAVA JAGODIČEVJA IN SADJA

1. Pilotna izvedba razvitih programov prenosa znanja in izkušenj vzpostavitve predelave sadja v žganje, sokove in sušeno sadje:

- priprava 4 programov izvedbe razvitih programov za različne ciljne skupine
- 8 izvedb razvitih programov
- evalvacija izvedbe in nadgradnja razvitih programov in izvedb (evalvacijsko poročilo s fotomaterialom)

2. Spodbujanje povezovanja v kratke dobavne verige s področja sadja in jagodičevja ter predelave sadja

- izvedba celostnega programa od sadja do sadnih izdelkov
- priprava širše baze ponudnikov sadja in sadnih izdelkov

2. Spodbujanje partnerskega sodelovanja med vsemi deležniki v verigi naročanja lokalne hrane

2.1. Spodbujanje kratkih dobavnih verig na področju senenega mleka, jagodičevja in sadja:

- komunikacija s koordinatorji lokalne samooskrbe v LAS območjih
- izvedba srečanja s koordinatorji lokalne samooskrbe v LAS

2.2. Vzpostavitev baze potencialnih ponudnikov senene verige in sadne verige

- baza ponudnikov senenega mleka in izdelkov iz senenega mleka na območju LAS
- baza ponudnikov sadja in izdelkov iz sadja na območju LAS

3. Izmenjava izkušenj, znanja in dobrih praks na območju sodelujočih LAS

<p>3.1. Prenos znanja in izkušenj med udeleženci programa iz celotnega območja sodelujočih LAS</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvedba celostnega programa vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov - 1x - izvedba celostnega programa vertikalne verige od sadja do sadnih izdelkov - 1x
<p>4. Promocija novih trajnostnih praks in dosežkov projekta</p>
<p style="text-align: center;">SKUPNE PROMOCIJSKE AKTIVNOSTI PARTNERSKIH LAS</p>
<p>4.1. Izdelava dveh skupnih filmov partnerskih LAS s predstavitvijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov - baza ponudnikov sadja in jagodičevja ter izdelkov iz sadja
<p>4.2. Izvedba okrogle mize z namenom poročanja o temi obravnavani v projektu ter promociji vzorčnih izkustvenih kmetij</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvedba 1 okrogle mize na območju LAS
<p style="text-align: center;">PROMOCIJA NA NIVOJU LAS Gorenjska košarica</p>
<p>4.3. Predstavitev operacije in razvitih programov izkustvenega učenja in mentorstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obnavljanje objavljenih vsebin operacije in razvitih programov na obstoječih spletnih straneh - v medijih, ki pokrivajo lokalno območje
<p>5. Koordinacija in vodenje projekta sodelovanja</p>
<p>5.1. Organizacija in vodenje sestankov projektne skupine LAS Gorenjska košarica (vsaj 4), komunikacija med člani projektne skupine LAS Gorenjska košarica, koordinacija izbranih izvajalcev in spremljanje izvajanja projektnih aktivnosti na nivoju LAS Gorenjska košarica, sledenje terminskemu in finančnemu planu operacije na nivoju LAS Gorenjska košarica, vodenje dokumentacije o izvajanju operacije na nivoju LAS Gorenjska košarica, sodelovanje s projektno skupino na nivoju celotnega partnerstva, udeležba na sestankih.</p>

<p>Aktivnosti LAS s CILjem</p>
<p><u>FAZA 1</u></p>
<p>1. Oblikovanje programov izkustvenega učenja za različne ciljne skupine</p>
<p style="text-align: center;">PREDELAVA SENENEGA MLEKA</p>
<p>1.1. Razvoj programov prenosa znanja in izkušenj pri predelavi senenega mleka za kmetovalce, strokovni kmetijski kader, za dijake kmetijskih smeri</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava teoretičnih osnov in principov pri predelavi senenega mleka v mlečne izdelke - priprava praktičnih navodil - priprava programa ogleda za posamezno ciljno skupino - izdelava letaka s predstavitvijo programa <p>Obseg strani vsakega od programov (3 programi): 12-16 strani Trajanje izvedbe programa: 4 ure</p>
<p>1.2. Razvoj programa izkustvenega učenja za ciljne skupine otroci v vrtcih in osnovni šoli, ženske, osebe s posebnimi potrebami in upokojniki (starejši)</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava programa, ki bo upošteval specifično določene ciljne skupine - priprava učnih listov in drugih pripomočkov, kjer je to smiselno - izdelava letakov s predstavitvijo programa <p>Obseg strani vsakega od programov (4 programi): do 12 strani Trajanje izvedbe programa: 4 ure</p>

2. Izmenjava izkušenj, znanja in dobrih praks ter vzpostavitev povezav na območju sodelujočih LAS

2.1. Izvedba usposabljanja za delo z različnimi ciljnim skupinami:

- izvedba skupnega predavanja
- pomoč pri razvoju programov izkustvenega učenja in mentorstva - obisk izbranih izvajalcev na terenu in podajanje usmeritev glede izboljšave programa

2.2. Prenos znanja in izkušenj med nosilci vzpostavljenih programov izkustvenega učenja in mentorstva

- predstavitve oblikovanih programov med nosilci programov partnerskih LAS z namenom izboljšav in vzpostavljanja sinergij med vzpostavljenimi programi
- nadgradnja oblikovanih programov na podlagi prenosa znanj in izkušenj posameznih nosilcev partnerskih LAS

2.3. Vzpostavljanje povezav in sinergij med vzpostavljenimi programi izkustvenega učenja in mentorstva - celostni pristop povezave v vertikalne verige

- Zasnova vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov iz senenega mleka

Razvoj celostnega programa od sena do mlečnih izdelkov temelječ na posameznih oblikovanih programih vzorčnih izkustvenih kmetij.

Obseg strani programa: 16-20 strani

3. Promocija novih trajnostnih praks in dosežkov projekta

SKUPNE PROMOCIJSKE AKTIVNOSTI PARTNERSKIH LAS

3.1. Izdelava dveh skupnih brošur partnerskih LAS s predstavitvijo:

- vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov iz senenega mleka
- vertikalne verige od nasadov in sadovnjakov do sadnih izdelkov (12 strani, A5 format, naklada: 2 x 1.500 kom)

PROMOCIJA NA NIVOJU LAS S CILJEM

3.2. Predstavitev operacije in razvitih programov izkustvenega učenja in Mentorstva

- na obstoječih spletnih straneh
- v medijih, ki pokrivajo lokalno območje

3.3. Promocija programov izkustvenega učenja različnim ciljnim skupinam:

- promocijske predstavitve na terenu

3.4. Promocijski materiali:

- papirnate vrečke s potiskom (1500 kos)

4. Koordinacija in vodenje projekta sodelovanja

4.1. Organizacija in vodenje sestankov projektne skupine LAS s CILjem (vsaj 4), komunikacija med člani projektne skupine LAS s CILjem, spremljanje izvajanja projektnih aktivnosti na nivoju LAS s CILjem, sledenje terminskemu in finančnemu planu operacije na nivoju LAS s CILjem, vodenje dokumentacije o izvajanju operacije in poročanje na nivoju LAS s CILjem, sodelovanje s projektno skupino na nivoju celotnega partnerstva (vsaj 4 srečanja), udeležba na sestankih.

FAZA 2

1. Pilotna izvedba razvitih programov in izvedba

PREDELAVA SENENEGA MLEKA

<p>1.1. Pilotna izvedba razvitih programov za kmetovalce, strokovni kmetijski kader, za dijake kmetijskih smer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprava 3 programov izvedbe razvitih programov za posamezne ciljne skupine (dijaki, kmetijskih smeri, kmetovalci, strokovni kmetijski kader) - koordinacija in organizacija ciljnih skupin za pilotno izvedbo programov - izvedbe razvitih programov
<p>1.2. Pilotna izvedba in ponovitve razvitih programov za ranljive ciljne skupine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - otroci v vrtcih in osnovni šoli, - ženske, - osebe s posebnimi potrebami, - upokojenci - starejši <p>koordinacija in organizacija ciljnih skupin za pilotno izvedbo programov</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvedbe razvitih programov
<p>2. Spodbujanje partnerskega sodelovanja med vsemi deležniki v verigi naročanja lokalne hrane</p>
<p>2.1. Spodbujanje kratkih dobavnih verig na področju lokalnih izdelkov predvsem izdelkov iz senenega mleka, jagodičevja in sadja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikacija s koordinatorji lokalne samooskrbe v LAS območjih
<p>2.2. Tehnična podpora za pridobitev certifikata seneno mleko in izdelki iz senenega mleka</p>
<p>2.3. Vzpostavitev baze potencialnih ponudnikov senene verige in sadne verige</p> <ul style="list-style-type: none"> - baza ponudnikov senenega mleka in izdelkov iz senenega mleka - baza ponudnikov sadja in jagodičevja ter izdelkov iz sadja
<p>3. Izmenjava izkušenj, znanja in dobrih praks ciljnih skupin s celotnega območja sodelujočih LAS z namenom spodbujanja k povezovanju v kratke dobavne verige</p>
<p>3.1. Prenos znanja in izkušenj med udeleženci programa iz celotnega območja partnerskih LAS</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvedba celostnega programa vertikalne verige od pridelave sena do mlečnih izdelkov - 1x
<p>4. Promocija novih trajnostnih praks in dosežkov projekta</p>
<p style="text-align: center;">SKUPNE PROMOCIJSKE AKTIVNOSTI PARTNERSKIH LAS</p>
<p>4.1. Izdelava dveh skupnih filmov partnerskih LAS s predstavitvijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vertikalne verige od pridelave sena od mlečnih izdelkov iz senenega mleka - vertikalne verige od nasadov in sadovnjakov do sadnih izdelkov
<p>4.2. Izvedba okrogle mize z namenom poročanja in osveščanja o temi obravnavani v projektu</p> <ul style="list-style-type: none"> - izvedba 1 okrogle mize na območju LAS
<p style="text-align: center;">PROMOCIJA NA NIVOJU LAS s CILJem</p>
<p>4.3. Predstavitev operacije in razvitih programov izkustvenega učenja in mentorstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obnavljanje objavljenih vsebin operacije in razvitih programov na obstoječih spletnih straneh - v medijih, ki pokrivajo lokalno območje
<p>5. Koordinacija in vodenje projekta sodelovanja</p>

5.1. Organizacija in vodenje sestankov projektne skupine LAS s CILjem (vsaj 4), komunikacija med člani projektne skupine LAS s CILjem, spremljanje izvajanja projektnih aktivnosti na nivoju LAS s CILjem, sledenje terminskemu in finančnemu planu operacije na nivoju LAS s CILjem, vodenje dokumentacije o izvajanju operacije na nivoju LAS s CILjem, sodelovanje s projektno skupino na nivoju celotnega partnerstva, udeležba na sestankih.

Terminski plan operacije

Obdobje izvajanja projekta: 1.1.2018 – 31.3.2020

Faza 1: 1.1.2018 – 31.3.2019 (zahtevek 30.4.2019)

Faza 2: 1.1.2019 – 31.3.2020 (zahtevek 30.4.2020)

Aktivnosti	2018				2019				2020
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	
Oblikovanje programov izkustvenega učenja in mentorstva za različne ciljne skupine									
Pilotna izvedba razvitih programov in evalvacija									
Spodbujanje partnerskega sodelovanja med vsemi deležniki v verigi naročanja lokalne hrane									
Izmenjava izkušenj, znanja in dobrih praks ter vzpostavitev povezav na območju sodelujočih LAS									
Promocija novih trajnostnih praks in dosežkov projekta									
Koordinacija in vodenje projekta sodelovanja									

Vpliv na krepitev zmogljivosti LAS

Vpliv operacije na gospodarsko rast območja LAS	<p>Skozi operacijo se bodo razvijali programi, ki bodo kmetije v prvi vrsti spodbujali (z izkustvenim učenjem), nato pa jim tudi konkretno svetovali (z mentoriranjem):</p> <ul style="list-style-type: none"> - na področju pridelave senenega mleka in izdelkov iz senenega mleka, ki je v Sloveniji novost, v nekaterih državah (Avstrija, Nemčija, Švica) pa prepoznano kot tržna niša z višjo dodano vrednostjo ter - na področju pridelave sadja in jagodičevja ter predelave sadja, katerega samooskrba je v Sloveniji pod 40% in prav tako predstavlja priložnost za nove dejavnosti z višjo dodano vrednostjo na kmetijah. <p>Poleg tega, da so aktivnosti usmerjene v večanje kakovosti pridelave na področju mlečne proizvodnje in večanje ponudbe na področju ponudbe sadja in sadnih izdelkov, pa je del</p>
---	---

	<p>aktivnosti skozi posamezne programe (npr. za osnovne šole in vrtce, turiste) usmerjen tudi v spodbujanje povpraševanja po tovrstnih izdelkih.</p> <p>Vse to pozitivno vpliva na razvoj kmetij v smislu proizvodnje z višjo dodano vrednostjo, kar pa pomeni pozitiven vpliv na gospodarsko rast območja.</p> <p>Slovensko kmetijstvo je v primerjavi z večjimi kmetijskimi deželami "butično" in izdelki z visoko dodano vrednostjo so garancija za ohranjanje kmetijske proizvodnje, še posebno na območjih z omejenimi dejavniki.</p>
<p>Vpliv na promocijo in prepoznavnost LAS</p>	<p>Po zgledu nekaterih evropskih držav (Avstriji, Nemčiji in Švici) želimo z načrtnim delom spodbujati pridelavo in predelave senenega mleka, kar je v tujini že dobro prepoznano in utrjeno. Tako bodo znanja in izkušnje pridobljene skozi projekt lahko črpala tudi druga območja Slovenije. S tem si bomo utrdili prepoznavnost na kontinuiranem delu spodbujanja lokalne prehranske samooskrbe, večanja kakovosti ponudbe in višanju dodane vrednosti lokalnih prehrabnim izdelkom.</p> <p>Skozi projekt se bo vršila tudi intenzivna promocija projekta ter razvitih programov. Še posebej bodo k promociji in prepoznavnosti LAS pripomogle objave v različnih medijih, brošuri s predstavitvijo vertikalnih verig razvitih programov, promocijske predstavitve razvitih programov, predstavitvena filma, promocijski materiali (keramični lončki, vrečke, jumbo plakata) ter okrogle mize. Vsa promocija, ki se bo izvajala bo primerno vključevala tudi promocijo LAS (skozi logotipe, navedbe ipd.). S promocijskimi aktivnostmi bomo zajeli širši krog javnosti, s tem pa se bo večala tudi prepoznavnost LAS. Še posebej pomembna bo promocija preko različnih ciljnih skupin. Operacija bo tako imela zelo pozitiven vpliv na promocijo in prepoznavnost LAS.</p>
<p>Skupni nastop proizvajalcev na trgu</p>	<p>V okviru operacije se bodo vzpostavile povezave in sinergije med vzpostavljenimi programi. Vzpostavili se bosta dve vertikalni verigi izkustvenega učenja in mentorstva, v kateri se bodo povezale različne vzorčno izkustvene kmetije iz različnih območij partnerskih LAS, ki bodo skupaj tvorijo celotno vertikalno verigo in s tem celovit pristop. S skupnim nastopom različnih kmetij iz širšega območja bodo ciljne skupine dobile celovit program od pridelave senenega mleka do mlečnih izdelkov in ter od sadovnjaka oz. nasada jagod do sadnih izdelkov.</p> <p>Partnerske LAS in ciljno usmerjene kmetije bodo na posameznem območju spodbujale kratke dobavne verige na področju senenega mleka, jagodičevja in sadja. V ta namen se bosta v okviru operacije vzpostavili bazi ponudnikov senenega mleka in izdelkov iz senenega mleka ter baza ponudnikov sadja in sadnih izdelkov.</p>
<p>Povezovanje ponudnikov</p>	<p>V okviru operacije se bodo na območjih posameznih v projekt vključenih LAS razvili programi namenjeni izkustvenemu učenju in mentorstvu posameznih ciljnih skupin projekta. Ti programi se bodo lahko izvajali samostojno in tako bo zainteresirani pridobili znanja le iz enega ožjega področja pridelave. Se pa bodo ti programi povezovali tudi v dve vertikalni verigi: vertikalna veriga od pridelave sena do mlečnih izdelkov iz senenega mleka in vertikalna veriga od sadovnjaka do sadnih izdelkov. V tem primeru pa bodo zainteresirani pridobili celovito podporo od pridelave kvalitetne surovine do kvalitetnih prehranskih produktov. To bo zahtevalo tesno sodelovanje ponudnikov pri oblikovanju posameznih programov že tako tekom projekta kot</p>

	tudi kasneje tekom izvajanja v okviru projekta vzpostavljenih programov.
Trajnostno upravljanje naravne in kulturne dediščine	Ohranitev naravne in kulturne dediščine na podeželju je v prvi vrsti odvisno tudi od ohranitve kmetij oz. kmetijske pridelave ter s tem primerno obdelane krajine. Kmetije pa se bodo ohranile, v kolikor si bodo skozi kmetijsko dejavnost uspele zagotoviti primeren dohodek. Zato je potrebno kmetije spodbujati v dejavnosti z večjo dodano vrednostjo, kar pa preusmeritev mlečne proizvodnje v proizvodnjo senenega mleka in nadaljnjo predelavo senenega mleka v mlečne izdelke ter pridelava sadja in jagodičevja ter nadaljnja predelava sadja so. Tako projekt pozitivno vpliva na trajnostno upravljanje naravne (obdelanost podeželja in izgled kulturne krajine – ponovno uveljavljanje senikov in kozolcev in opustitev silosov in silažnih bal v foliji) in kulturne dediščine (ohranitev kmetij).

Prenos dobrih praks:

Operacija temelji na tesnem sodelovanju med partnerji oz. izvajalci operacije. V operacijo smo se povezali partnerji, ki imamo na področju lokalne prehranske samooskrbe številne izkušnje. S povezavo v skupno operacijo pa bomo ustvarili številne sinergije.

Tekom razvoja programov izkustvenega učenja in mentorstva bomo partnerji operacije skozi skupne aktivnosti projekta pridobivali in si izmenjevali znanja, izkušnje in dobre prakse partnerjev. Razvite programe bomo medsebojno primerjali in jih skupno dopolnjevali. Tako bo tekom projekta prišlo do izmenjave izkušenj med partnerskimi LAS in do pridobivanja novih znanj. Nova znanja in izkušnje pridobljene s strani partnerskih LAS bomo implementirali skozi razvite programe izkustvenega učenja in mentorstva ter skozi povezave razvitih programov partnerskih LAS v vertikalni verigi prenosa znanja in izkušenj.

Do izmenjave izkušenj in znanj ter implementacije pridobljenih znanj in izkušenj pa bo prišlo tudi skozi spodbujanje kratkih dobavnih verig na področju senenega mleka, jagodičevja in sadja. Spodbujalo se bo sodelovanje med vsemi deležniki v kratkih verigah naročanja lokalne hrane, kjer imamo partnerji različne izkušnje in znanja, ki smo si jih pridobili skozi dosedanje delo.